

Vergaderjaar 2016–2017

28 684

Naar een veiliger samenleving

Nr. 496

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 mei 2017

Het gaat goed met de aanpak van overvallen en straatroven. Ik ben de Taskforce Overvallen onder leiding van burgemeester Aboutaleb dan ook dankbaar voor zijn inzet en de manier waarop de Taskforce een succesvolle integrale aanpak heeft neergezet. Het aantal overvallen en straatroven in 2016 is op het laagste niveau sinds 2009. In 2009 waren er 2.898 overvallen, in 2016 waren dit er 1.132. Hetzelfde geldt voor de straatroven. In 2009 waren er 8.390 straatroven, in 2016 waren dit er 4.165.

Terugblik en resultaten

In 2009 besloot toenmalig Minister van Justitie, de heer mr. E.H.B. Hirsch Ballin, tot de oprichting van een publiek-privaat samengestelde Taskforce Overvallen onder voorzitterschap van burgemeester Aboutaleb (Kamerstuk 28 684, nr. 305). De Taskforce heeft bij de start professor Fijnaut gevraagd een analyse¹ te maken van het fenomeen. Deze analyse is gebruikt om een actieprogramma op te stellen en is onder regie van het lokaal en regionaal bestuur uitgevoerd. Bij deze aanpak is ingezet op een drietal sporen:

- A. dadergerichte aanpak (tegenhouden, opsporen en vervolgen, toezicht en recidivebeperking bij hotshots en hotgroups);
- B. situationele aanpak (gebiedsgericht toezicht in de openbare ruimte en gelegenheidsbeperkende preventie op hotspots en hottimes);
- C. slachtoffergerichte aanpak (voorkomen slachtofferschap en ondersteuning slachtoffer).

Dadergerichte aanpak

Om te voorkomen dat jongeren worden verleid tot criminaliteit, is de inmiddels erkende gedragsinterventie «Alleen jij bepaalt wie je bent» ontwikkeld. Tevens is de afgelopen jaren hard gewerkt aan het opzetten

¹ Overvallen in Nederland, een fenomeenanalyse en evaluatie van de aanpak. Fijnaut et al. (Den Haag, 2010). Bijlage bij Kamerstuk 28 684, nr. 305.

van de zogenaamde Top-X aanpak, waarbij stelselmatige plegers van HIC intensief worden gevolgd en aangepakt om te voorkomen dat zij delicten plegen. Binnen de opsporing en vervolging is een intensieve samenwerking met ketenpartners, zoals de Nationale Politie, het Openbaar Ministerie, Raad van de Kinderbescherming, reclasseringsorganisaties en de Dienst Justitiële Inrichtingen tot stand gebracht. Zo heeft het OM de strafvorderingsrichtlijn voor overvallen aangepast, waardoor het mogelijk wordt nog hogere strafeisen te stellen en heeft de Nationale Politie «Live View» uitgerold waardoor zij in staat zijn live mee te kijken met de camerabeelden in een winkel tijdens een overval. Ook is in samenwerking met de reclasseringsorganisaties het verscherpte (elektronisch) toezicht op volwassen overvallers verder geïntensiveerd om recidive te voorkomen.

Situationele aanpak

Om winkelgebieden veiliger te maken is het Keurmerk Veilig Ondernemen uitgerold en is het Slim Samen Toezien model in tal van gemeenten opgezet. De afgelopen jaren is intensief samengewerkt met het bedrijfsleven om te voorkomen dat delicten worden gepleegd. Voorbeelden hiervan is het samen met de telecom- en techsector «boefproof» maken van de smartphones en tablets en het sluiten van een convenant met de grootbanken om de ram-en plofkraken tegen te gaan. Daarnaast is er continue samenwerking met diverse branche-organisaties, zoals VNO-NCW, Koninklijke Horeca Nederland, MKB Nederland, Detailhandel Nederland en tal van brancheverenigingen van specifieke bedrijfstakken, zoals Federatie Goud en Zilver en de Nederlandse Vereniging van Banken, die bijvoorbeeld zichtbaar wordt in de jaarlijks terugkerende Week van de Veiligheid waarbij de nadruk ligt op het voorkomen van criminaliteit. Om burgers te bereiken en te activeren tot het nemen van (veelal preventieve) maatregelen ter voorkoming van slachtofferschap is er intensieve samenwerking met gemeenten en maatschappelijke organisaties, waaronder sportbonden, belangenorganisaties zoals Unie KBO (ouderenbond) en woningbouwcorporaties. Zo worden er jaarlijks vele duizenden ouderen voorgelicht om slachtofferschap te voorkomen.

Slachtoffegerichte aanpak

Om herhaald slachtofferschap te voorkomen is er in samenspraak met het Schadefonds Geweldsmisdrijven een regeling opgezet die het slachtoffers van een overval mogelijk maakt om preventieve maatregelen te nemen en is er met Slachtofferhulp Nederland een pilot gestart waarbij preventie advies wordt gegeven.

Resultaten

De combinatie van maatregelen en de integrale samenwerking met vele partners is gebaseerd op wetenschappelijk bewezen werkzame mechanismen en wordt geëvalueerd op basis van effecten. Er is goede voortgang geboekt op de doelen van het project.

Advies Taskforce Overvallen

Om deze mooie resultaten vast te houden heeft de Taskforce Overvallen de heren Rovers en Fijnaut nogmaals gevraagd de overvallengaanpak van de afgelopen jaren tegen het licht te houden en vooruit te kijken naar de toekomst. De vraag was: wat zijn de lessen die kunnen worden getrokken uit de afgelopen jaren? Maar ook: wat is er nodig om de aanpak te verduurzamen, zodat wordt vermeden dat na de aanvankelijke successen de opgebouwde routines en expertise weer verloren gaan? De onder-

zoekers hebben inmiddels de rapportage² opgeleverd aan de Taskforce Overvallen. De Taskforce heeft op grond van deze rapportage een advies opgesteld over de borging van de aanpak van overvallen en straatroven voor de komende jaren³.

Om de aanpak de komende twee jaar (2017 en 2018) verder te verduurzamen heeft de Taskforce een actieprogramma 2.0 opgesteld. In het nieuwe actieprogramma zijn zo'n zestig acties opgenomen langs de lijnen van het voorkomen daderschap, aanpakken van daders en het beschermen van de slachtoffers.

De Taskforce is van mening dat dit onderwerp prioritaire aandacht blijft verdienen. Gezien de positieve resultaten van de afgelopen jaren en de vruchtbare samenwerking met ketenpartners, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven, concludeer ik dat de huidige aanpak tot positieve resultaten heeft geleid en dat deze aanpak ook de komende tijd zal worden gecontinueerd.

De Minister van Veiligheid en Justitie,
S.A. Blok

² De aanpak van overvallen en overvallers in de jaren 2011–2016, een gegronde beschouwing over de resultaten en vooruitzichten, zie bijlage. Fijnaut en Rovers, 2016. Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

³ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl